

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение высшего образования «Крымский федеральный университет имени В.И. Вернадского»

«Утверждаю»

Проректор по учебной и
методической деятельности

_____ **В. О. Курьянов**

«_____» _____ 2016 года

ПРОГРАММА

вступительного испытания по специальной дисциплине «украинская литература» основной профессиональной образовательной программы высшего образования - программы подготовки научно-педагогических кадров в аспирантуре

Направление подготовки 45.06.01 Языкознание и литературоведение
Направленность (профиль) 10.01.03 Литература народов стран
зарубежья (украинская литература)

Симферополь, 2016

Разработчики программы

1. Гуменюк В. И., доктор филологических наук, профессор, заведующий кафедрой украинской филологии факультета славянской филологии и журналистики Таврической академии (структурное подразделение) ФГАОУ ВО «КФУ им. В. И. Вернадского».
2. Гладкая И. С., кандидат филологических наук, доцент кафедры украинской филологии факультета славянской филологии и журналистики Таврической академии (структурное подразделение) ФГАОУ ВО «КФУ им. В. И. Вернадского».
3. Багрий М. Г., кандидат филологических наук, доцент кафедры украинской филологии факультета славянской филологии и журналистики Таврической академии (структурное подразделение) ФГАОУ ВО «КФУ им. В. И. Вернадского».

1. Пояснительная записка

Программа вступительных испытаний для поступления на обучение по основной профессиональной образовательной программе высшего образования -программе подготовки научно-педагогических кадров в аспирантуре, составлена на основании Порядка приема на обучение по образовательным программам высшего образования -программам подготовки научно-педагогических кадров в аспирантуре, утвержденного приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 26.03.2014 № 233, Правил приема на обучение по образовательным программам высшего образования -программам подготовки научно-педагогических кадров в аспирантуре ФГАОУ ВО «КФУ им. В. И. Вернадского» на 2017-2018 учебный год, утвержденных приказом ректора университета от 30.09.2016 № 914 федерального государственного образовательного стандарта высшего образования по направлению подготовки 45.06.01 Языкознание и литературоведение (уровень подготовки кадров высшей квалификации), утвержденного приказом Министерства образования и науки РФ от 30 июля 2014 г. № 903 «Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта высшего образования по направлению подготовки 45.06.01 Языкознание и литературоведение (уровень подготовки кадров высшей квалификации)».

Форма проведения вступительного испытания - устная.

Результаты вступительного испытания оцениваются по 100-балльной шкале.

Вступительное испытание ориентировано на оценку уровня знаний, соответствующих результатам освоения основной профессиональной образовательной программы высшего образования - программы магистратуры (специалитета) согласно требованиям ФГОС ВО.

2. Содержание программы

Тема 1. Історія давньої української літератури

Проблеми періодизації давньої української літератури. Особливості прочитання стародавніх текстів.

Середньовічна українська література. Перекладна література Київської Русі. Жанрова різноманітність перекладної літератури Київської Русі. Оригінальна література Київської Русі. «Слово о полку Ігоревім» як найвизначніший пам'ятник давньоруської літератури.

Українська література XIV -XVIII століть. Становлення давньої української поезії. Літературна творчість Івана Величковського. Українська латиномовна поезія. Українська література II пол. XVI -I пол. XVII ст. Полемічна поезія. Творчість Івана Вишенського. Історичні вірші II пол. XVII століття.

Проповідницька і публіцистична проза II пол. XVII ст. «Козацькі літописи».

Становлення української драматургії. Інтермедії до драм М. Довгалевського, О. Кониського. Драма невідомого автора «Милість Божа». Літературна творчість «мандрівних дяків». «Вертепна» лялькова драма.

Українська література II половини XVIII століття. Творчість Г. С. Сковороди. Поезія автора (збірка «Сад божественних пісень»), вірші Г. С. Сковороди, які залишилися поза збіркою. Філософські праці Г. С. Сковороди. Григорій Сковорода -перший український байкар.

Тема 2. Історія української літератури I половини XIX століття

Особливості розвитку української літератури в першій половині XIX століття. Поняття нової української літератури. Періодизація нової української літератури. Розвиток журналістики в I половині XIX ст.

Життєвий шлях І. П. Котляревського. Творча спадщина І. П. Котляревського. Розвиток байок жанру в новій українській літературі.

Представники української байки в літературі XIX століття. Життєвий шлях Є. Гребінки. Особливості творчості Є. Гребінки.

Розвиток малої прози в українській літературі першої половини XIX ст. Представники малої прози в літературі I половини XIX ст. Розвиток великої прози в українській літературі першої половини XIX ст. Представники великої прози в літературі I половини XIX ст.

Романтизм в українській літературі першої половини XIX століття. Романтизм в українській літературі 20–40-х років XIX ст. Творчість видатних поетів-романтиків. Представники української пісенної лірики.

Зародження і особливості розвитку нової української літератури в Галичині, Буковині та Закарпатті.

Життєвий шлях Т. Г. Шевченка. Періодизація творчості Т. Г. Шевченка. Шлях автора від романтизму до реалізму. Поеми Т. Г. Шевченка. Драматургія Т. Г. Шевченка, «Назар Стодоля».

Тема 3. Історія української літератури II половини XIX століття

Творчість українських письменників 50-х років XIX ст. Життєвий і творчий шлях Марка Вовчка. «Народні оповідання» письменниці. Повісті Марка Вовчка. «Рассказы из народного русского быта»: ідейно-тематична спорідненість з «Народними оповіданнями». Повість Марка Вовчка «Інститутка». Історична тема у творчості Марка Вовчка.

Жанрове і тематичне багатство спадщини Степана Руданського. Балади С. Руданського; фольклорна основа творів. Інтимна лірика автора, її близькість до народної творчості. Соціальні мотиви у творчості С. Руданського. Співомовки С. Руданського: тематика, художні особливості, засоби комізму. Степан Руданський і Крим.

Творчість українських письменників 60-х років XIX ст. Неоднозначність творчої спадщини П. Куліша. Поетична творчість П. Куліша. Проза і драматургія П. Куліша. «Чорна Рада» -перший історичний роман в українській літературі.

Жанрове і тематичне розмаїття спадщини Ю. Федьковича. Проза і драматургія Ю. Федьковича. Поетичний світ Ю. Федьковича. Художні горизонти прози Ю. Федьковича.

Творчість українських письменників 70–90-х років XIX ст. Творчість Івана Нечуя-Левицького. Жанрове і тематичне багатство прози письменника. Гумор і сатира у творчості І. С. Нечуя-Левицького. Повість «Кайдашева сім'я»: комічні ситуації, пластичні характери, засоби гумору; «сміх крізь сльози».

Життєвий і творчий шлях Панаса Мирного. Творча співпраця з Іваном Біликом. Роман Панаса Мирного та Івана Білика «Хіба ревуть волі, як ясла повні?». Соціально-психологічний роман «Повія» Панаса Мирного.

Театр корифеїв. Марко Кропивницький -організатор професійного українського театру. Зацікавлення М. Кропивницького комедійними жанрами. Життєвий і творчий шлях М. Старицького. Жанр водевілю у творчості письменника Життя і творчість І. Карпенка-Карого. Жанр соціальної комедії в драматургії І. Карпенка-Карого.

Іван Франко і його місце в українській і світовій літературі. Поетична збірка «З вершин и низин». Лірична драма Івана Франка «Зів'яле листя». Інші збірки поезій І. Франка. Проза І. Франка, її жанрове розмаїття. Поеми І. Франка. Драматургія І. Франка. Франко як критик і публіцист.

Тема 4. Історія української літератури кінця XIX -початку XX століття

Місце літератури раннього модернізму в історії української та європейської культури.

Історичні умови розвитку української літератури на межі століть. Розвиток культури. Шляхи розвитку літератури. Основні художні течії на межі століть. Основні течії раннього модернізму (натуралізм, символізм, імпресіонізм, неоромантизм). Становлення рис авангардизму (постімпресіонізм, експресіонізм, футуризм, сюрреалізм).

Багатогранність творчої спадщини Лесі Українки. Специфіка поетичного епосу Лесі Українки. Драматургія Лесі Українки. Леся Українка - творець інтелектуальної поетичної драми неоромантичного зразка. Творче засвоєння досвіду української класичної драматургії і нової європейської драми. Леся Українка і Крим.

Українська поезія епохи раннього модернізму. Поезія Миколи Вороного і Володимира Самійленка. Своєрідність лірики Агатангела Кримського. Різноманіття літературної та наукової діяльності А. Кримського. О. Олесь (Олександр Іванович Кандиба) -поет, драматург, перекладач. Основні мотиви лірики О. Олеся.

Життєвий і творчий шлях Богдана Лепкого.

Проза кінця XIX -початку XX століття. Михайло Коцюбинський - видатний представник української прози на межі століть. Імпресіонізм в художній манері М. Коцюбинського. Життєвий і творчий шлях О.Кобилянської. Неоромантичні тенденції в прозі О. Кобилянської. Творчість «Покутської трійці». Василь Семенович Стефаник -відомий майстер експресіоністичної психологічної новели. Розвиток жанрів історичної прози.

Особливості розвитку української драматургії в кінці XIX -на початку XX століття. Театральна ситуація в Україні в кінці XIX -на початку XX ст. Драматургія В. Винниченка.

Тема 5. Історія української літератури першої половини XX століття

Історичні умови розвитку новітньої української літератури. Питання періодизації новітньої української літератури. Організація літературних сил в окремих групах, спілках, об'єднаннях. Українська література між авангардизмом і соцреалізмом. Літературна дискусія 1925–1928 рр. Роль у ній М. Хвильового. Обґрунтування теорії і принципів «соціалістичного реалізму».

Українська поезія. Течії, стилі, персоналії. Авангардистська лірика футуриста М. Семенка. Лірика і ліро-епос В. Сосюри. Творчість «неокласиків» М. Зерова, М. Драй-Хмари, П. Филиповича, Ю. Клена, М. Рильського. Поетичний світ Павла Тичини.

Українська проза першої половини XX ст. Жанрово-стильове розмаїття прози. Ліризована проза (Г. Михайличенко, М. Яловий, А. Любченко), авантюрно-пригодницька, «сюжетна» (М. Йогансен, Ю. Смолич), імпресіоністична (М. Івченко), новели Г. Косинки. М. Хвильовий -поет, прозаїк, критик. Еволюція Ю. Яновського -прозаїка від неоромантизму до соцреалізму. Остап Вишня (Павло Губенко): створення жанру «усмішки». Життя і творчість Олександра Довженка.

Українська драматургія 20–30-х років. Розвиток українського театру («Березіль» Леся Курбаса, Харківський театр ім. І. Франка) та драматургії: від ідеологічних «агіток» до психологічної драми. Творчість М. Куліша, І. Дніпровського, М. Ірчана, К. Буревія, І. Кочерги, Я. Мамонтова, І. Микитенка, О. Корнійчука.

Тема 6. Історія української літератури II половини XX століття

Розвиток української літератури в післявоєнний період. Соцреалізм як єдиний стиль і метод розвитку літератури в УРСР. Текст і контекст «діаспорної літератури» другої половини XX ст. Творче об'єднання «Слово» і Нью-йоркська поетична група.

Феномен «шістдесятників» і дисиденства. «Самвидавнича» діяльність письменників і діячів мистецтва.

Участь Ліни Костенко в «русі шістдесятників», перехід на принципову опозицію «соцреалізму». Своєрідність лірики і ліро-епосу Ліни Костенко.

«Неонародницька» концепція лірики Василя Симоненка, поєднання публіцистичного дискурсу з традиційною поетикою (сб. «Тиша і грім», 1962; «Земне тяжіння», 1964). Казки з підтекстом («Цар Плаксій і Лоскотон», «Казка про дурила», «Подорож у країну Навпаки»).

Новаторство поетичного слова Івана Драча (інтелектуалізм, громадянський пафос, колоритний гумор, символізм; жанрово-стильове розмаїття: балада, філософська поема, поетична драма, кіносценарій).

Пісенна творчість Дмитра Павличка, його суспільно-політична і філософська поезія.

Трагізм долі Василя Стуса, його еволюція від культурологічних позицій «шістдесятництва» до свідомого правозахисника, націоналістичного світогляду й гуманістичного екзистенціалізму (сб. «Зимові дерева», 1970; «Веселий цвинтар», 1970).

Шляхи та проблеми становлення української прози в другій половині ХХ ст. Жанрово-стильове розмаїття прози 60–70-х рр. Поетичний реалізм і взаємодія соцреалізму і неоромантизму як стильова домінанта творчості прозаїків-«шістдесятників». Аналітично-реалістична («гуманістична») проза Ірини Вільде, Уласа Самчука, Григора Тютюнника, Юрія Мушкетика на традиціях української класичної літератури ХІХ ст. (І. Нечуй-Левицький, Панас Мирний, І. Франко). Художньо-публіцистична проза Юрія Смолича, Ігоря Муратова, Павла Загребельного, Віталія Коротича, Володимира Яворівського. Лірико-романтична проза Михайла Стельмаха, Олеса Гончара, Леоніда Первомайського, Євгена Гуцала. Фольклорно-міфологічна, умовно-алегорична, лірико-бурлескна, карнавальна-вертепна поетика «хімерної прози» Олександра Ільченка («Козацькому роду нема переводу, або ж Мамай і чужа дружина»), Володимира Дрозда («Ірій»), Віктора Міняйло («На ясні зорі»), Василя Земляка («Лебедина зграя»), Євгена Гуцала (трилогія «Позичений чоловік, або...»), Павла Загребельного («Левине серце»).

Історична проза. Давньоруська історія в романах Івана Білика, Семена Скляренка, Раїси Іванченко. Козацька тематика прози Володимира Малика. Тематичне розмаїття романістики Павла Загребельного, Романа Іваничука, Романа Федорова, Юрія Мушкетика.

Специфіка розвитку української літератури в 70-х -поч. 80-х рр. ХХ ст. Синдром «постшістдесятництва». Феномен «Київської школи». Творчі портрети Василя Голобородька, Віктора Кордуна, Василя Рубана, Миколи Воробйова, Михайла Григор'єва.

Література так званого витісненого покоління.

Російськомовні поети в Україні: Леонід Кисельов, Борис Чичибабін, Леонід Вишеславський, Станіслав Славич.

Драматургія ІІ пол. ХХ століття. Образ сучасника в драматургії ІІ пол. ХХ століття. Драматургія Олексія Коломійця, Володимира Канівця, Ярослава Стельмаха.

Тема 7. Історія української літератури кінця ХХ -початку ХХІ століття

Питання періодизації та систематизації українського літературного процесу к. ХХ -п. ХХІ ст. Сучасні літературні школи.

Сучасна українська поезія. Поезія 80-х років ХХ ст.: традиції та новаторство. Особливості розвитку поезії 80-х рр. ХХ ст. Герметична (асоціативна) поезія. Літпроект «Бу-Ба-Бу» -карнавально-провокаційний варіант постмодерну. Творчість групи «Бу-Ба-Бу». Еклектична (неоавангардна поезія) ЛуГоСаду. Поезія к. 80-х -90-х рр. Антиестетична поезія (Пропала грамота). Поезія С. Жадана. Найновіші тенденції розвитку сучасної поезії

Сучасна українська проза. Персоналії. Жанрово-стильові особливості. Неомодерна проза: персоналії, основні мотиви творчості. Прозаїки київсько-житомирської школи; творчість В. Даниленко, В. Медвідя, Є. Пашковського. Передпостмодерні явища в сучасній українській прозі. Питання про постмодернізм в українській літературі. Проза Юрія Андруховича. Галицько-Станіславська прозаїчна школа. Основні мотиви творчості представників української постмодерної прози. Поняття «жіночої прози» в сучасній українській літературі. Жанрово-стильові й тематичні особливості «жіночої» прози. Творчість О. Забужко, М. Матіос. Молоді українські прозаїки; творчість Л. Дереша, І. Карпи та ін.

Українська драматургія к. ХХ -п. ХХІ ст. Творчий портрет Неди Нежданої. Драматургія Я. Верещака, О. Ірванця.

Тема 8. Теорія літератури

Літературний твір як вид мистецтва. Функції літератури. Поняття про художній твір. Принципи аналізу художнього твору.

Літературний твір як структура. Концептуальний рівень художньої організації твору (тема, проблематика, ідейний світ). Образний рівень художнього твору. Конфлікт. Композиція художнього твору. Суб'єктна організація. Просторово-часові параметри твору.

Мова художнього твору. Художні засоби виразності. Поетичний синтаксис. Звукові засоби виразності.

Теорія віршування. Віршоване та прозове мовлення. Основні системи віршування. Рима, її різновиди. Строфіка.

Родо-жанрова природа художньої літератури. Витоки епосу, жанри епосу. Генеза драми, драматичні жанри. Специфіка лірики, жанри лірики. Міжродові та суміжні утворення.

Стиль. Стильові домінанти.

Літературний процес та його специфіка.

3. Література, рекомендована для підготовки к вступительному испытанию

1. Біла, А. Український літературний авангард: пошуки, стильові напрямки / Анна Біла. -Донецьк : ДонНУ, 2004. -445 с.
2. Білецький, О. І. Українська проза першої половини ХІХ століття (від Г. Квітки до прози «Основи») / О. І. Білецький. - Режим доступу: <http://www.ukrlib.com.ua/krstat/printout.php?id=27>
3. Валгина, Н. С. Теория текста : [учебн. пособие] / Н. С. Валгина. -Москва : Логос, 2003. -280 с. -(Учебник ХХІ века).
4. Возняк, М. С. Історія української літератури : у 2-х кн. -Кн. 1 / М. Возняк. -2-е вид., виправл. -Львів : Світ, 1992. -696 с. ; Кн. 2 / М. С. Возняк. -2-е вид., випр. -Львів : Світ, 1994. -560 с.
5. Галич, О. Теорія літератури : [підручник] / Олександр Галич, Віталій Назарець, Євген Васильєв. -К. : Либідь, 2005. -488 с.
6. Гром'як, Р. Історія української літературної критики (від початків до кінця ХІХ ст.) / Р. Гром'як. -Тернопіль : Підручники і посібники, 1999. - 226 с.
7. Гундорова, Т. Післячорнобильська бібліотека: Український літературний постмодерн / Тамара Гундорова. -К. : Критика, 2005. -264 с.
8. Гундорова, Т. ПроЯвлення Слова: дискурсія раннього українського модернізму / Тамара Гундорова. -2-е вид., переробл., доповн. -К. : Критика, 2009. -448 с.
9. Денисюк, І. О. Розвиток малої прози в українській літературі ХІХ -поч. ХХ ст. / І. О. Денисюк. -Львів : Академічний Експрес, 1999. -276 с.
10. Есин, А. Б. Принципы и приемы анализа литературного произведения : [учебн. пособие] / А. Б. Есин. -3-е изд. -Москва : Флинта, Наука, 2000. - 248 с.
11. Єфремов С. Історія українського письменства / Сергій Єфремов. -К. : Femina, 1995. -538 с.
12. Жулинський, М. Людина як вимір часу. Концепція людини: проблеми характеру в сучасній радянській літературі / Микола Жулинський. -К. : Дніпро, 1973. -275 с.
13. Журба, С. Художній світ української імпресіоністичної повісті 20-х років ХХ століття / Світлана Журба. -Тернопіль : Астон, 2000. -120 с.
14. Задорожна, Л. М. Історія української літератури кінця ХVІІІ -60-х років ХІХ століття [Текст] : Тексти лекцій / Л. М. Задорожна; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. -К., 2004. -227 с.
15. Зборовська, Н. В. Психологія і літературознавство : [посібник] / Н. В. Зборовська. -К. : Академвидав, 2003. -392 с. -(Альма-матер).
16. Зеров, М. Українське письменство / Микола Зеров. -К. : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2003. -1301 с.
17. Ільницький, М. Література українського відродження (напрями та течії в українській літературі 20-х -поч. 30-х рр. ХХ ст.) / Микола Ільницький. -

- Львів : Львівський обласний науково-методичний інститут освіти, 1994. - 72 с. -(Бібліотека «Українського освітнього журналу»).
18. Історія української літератури (перші десятиріччя ХІХ століття) : підручник / за ред. П. П. Хропка. -К. : Либідь, 1992. -512 с.
 19. Історія української літератури : перша половина ХІХ століття : підруч. для студ. філологічних факультетів університетів / за ред. І.П.Скрипника. -К. : Вища школа, 1980. -322 с.
 20. Історія української літератури ХІХ століття : у 3-х кн. -Кн. 1 : Перші десятиріччя ХІХ ст. / за ред. М. Т. Яценка. -К. : Либідь, 1995. -368 с. ; Кн. 2 : 40-ві - 60-ті роки ХІХ ст. / за ред. М.Т. Яценка. -К. : Либідь, 1996. - 384 с. ; Кн. 3 : 70 - 90-ті роки ХІХ ст. / за ред. М.Т. Яценка. -К. : Либідь, 1997. -432 с.
 21. Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини ХІХ століття : підручник / за ред. О. А. Галича. -К. : ЦНЛ, 2006. -392 с.
 22. Історія української літератури ХІХ століття (70–90-ті роки) : підручник : у 2 кн. / за ред. О. Гнідан. -Кн. 1. -К.: Вища школа, 2002. -575 с. ; Кн. 2. -К.: Вища школа, 2003. -439 с.
 23. Історія української літератури ХІХ століття : у 2 кн. / за ред. М. Г. Жулинського. -К. : Либідь, 2005. -Кн. 1. -656 с.; 2006. -Кн. 2. -712 с.
 24. Історія української літератури ХХ ст. : [навч. посібник] / за ред. В. І. Кузьменка. - К. : КСУ, 2007. -374 с.
 25. Історія української літератури ХХ століття : підруч. : у 2 кн. -Кн. 1. : Перша половина ХХ ст. / за ред. В. Дончика. -К. : Либідь, 1998. -462 с. ; Кн. 2. : Друга половина ХХ ст. / за ред. В. Дончика. -К. : Либідь, 1998. - 453 с.
 26. Історія української літературної критики та літературознавства : хрестоматія: у 3 кн. / упор. П. М. Федченко. -Кн. 2. -К. : Либідь, 1998. - 352 с.
 27. Лебединцева, Н. М. Сучасна українська література : [навч. посібник]. - Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. -100 с.
 28. Література. Теорія. Методологія / [упоряд. і наук. ред. Д. Уліцької ; пер. з польськ. С. Яковенка]. -К. : Києво-Могилянська академія, 2006. -543 с.
 29. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / [авт.-уклад. Ковалів Ю. І.]. -К. : Академія, 2007. -Т. 1. -608 с.; Т. 2. -624 с.
 30. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. -К. : Академія, 2007. -752 с.
 31. Мовчан, Р. Український модернізм 1920-х: портрет в історичному інтер'єрі : [монографія] / Раїса Мовчан. -К. : Стилос, 2008. -544 с.
 32. Моклиця, М. В. Модернізм у творчості письменників ХХ століття / М. В. Моклиця. -Луцьк : Вежа, 1999. -Ч. 1: Українська література : [навч. посібник]. -154 с.
 33. Наєнко, М. Українське літературознавство: Школи, напрямки, тенденції. - К. : Академія, 1997. -320 с.

34. Нахлік, Є. К. Українська романтична проза 20–60-х років XIX ст. / Є. К. Нахлік. -К. : Наукова думка, 1988 -320 с.
35. Павличко, С. Теорія літератури / Соломія Павличко. -К. : Основи, 2002. - 659 с.
36. Пахаренко В. І. Основи теорії літератури / В. І. Пахаренко. -К. : Генеза, 2007. -296 с.
37. Плерома. Мала українська енциклопедія актуальної літератури. - Івано-Франківськ: Лілея- НВ, 1998.
38. Поліщук, Я. Міфологічний горизонт українського модернізму : [монографія] / Ярослав Поліщук. -2-е вид., доповн. і переробл. - Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2002. -392 с.
39. Проблеми історії та теорії реалізму української літератури XIX -початку XX ст. / АН України, Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка. -К. : Наукова думка, 1991. -266 с.
40. Семенюк, Г. Версифікація: теорія і практика віршування : [навч. посібник] / Григорій Семенюк, Анатолій Гуляк, Олена Бондарева. -К. : Київський університет, 2003. -285 с.
41. Слово. Знак. Дискурс : [антологія світової літературно-критичної думки XX ст.] / за ред. Марії Зубрицької. -Львів : Літопис, 1996. -634 с.
42. Теорія літератури : учеб. пос. для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений : [в 2 т.] / [под ред. Н.Д. Тамарченко]. -Т.1. -М. : Изд. центр «Академия», 2004. -512 с.
43. Ткачук, М. П. Українська поезія останньої третини XIX століття : основні тенденції розвитку й естетична стратегія / М. П. Ткачук. -Тернопіль : ТДПУ, 1998. -80 с.
44. Українська література у портретах і довідках. Давня література - література XIX ст. : довідник. -К. : Либідь, 2000. -360 с.
45. Українська література XIX століття : розгорнені конспекти лекцій / [укл. мр Таня Гаєв]. -Белград, 2008. -287 с.
46. Харчук Р. Сучасна українська проза. Постмодерний період: підручник. - К.: Академія, 2008.
47. Харчук, Р. Сучасна українська проза. Постмодерний період : підручник / Роксана Харчук. -К. : Академія, 2008. -248 с. -(Альма-матер).
48. Чижевський, Д. І. Історія української літератури / Д. І. Чижевський. -К. : Академія, 2008. -568 с. -(Альма-матер).
49. Шевчук, В. Муза Роксоланська. Українська література XIII–XVIII ст. / В. Шевчук. -Кіровоград, 1993.